Štev. 66. V Trstu, v ponedeljek 6. marca 1916. Letnik XLI.

Izhaja vsak dan, tudi ob nedeljah in praznikih, ob 5 zjutraj.

Uredništvo: Ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20, I. nadstr. — Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu lista. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo in rokopisi se ne vračajo.

Izdajatelj in odgovorni urednik Štefan Godina. Lastnik konsorcij lista „Edinost". — Tisk tiskarne „Edinosti", vpisane zadruge z omejenim poroštvom v Trstu, ulica Sv. Frančiška Asiškega št. 20.

Telefon uredništva in uprave štev. 11-57.

Naročnina znaša: Za celo leto . . . . . K 24.—
Za pol leta . . . . . „ 12.—
za tri mesece . . . . . „ 6.—
za nedeljsko izdajo za celo leto . . . . . „ 5.20
za pol leta . . . . . „ 2.60

EDINOST

Posamezne številke „Edinosti" se prodajajo po 6 vinarjev. zastarele številke po 10 vinarjev.

Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone.
Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov . . . . . mm po 10 vin.
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih zavodov . . . . . mm po 20 vin.
Oglasi v tekstu lista do pet vrst . . . . . K 20.—
vsaka nadaljna vrsta . . . . . „ 2.—

Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.

Oglase sprejema inseratni oddelek „Edinosti". Naročnine in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le upravi „Edinosti". — Plača in tožbe se v Trstu.

Uprava in inseratni oddelek se nahajata v ulici Sv. Frančiška Asiškega št. 20. — Poštnohranilični račun št. 841.657

Pregled najnovejših dogodkov.

Zapadno bojišče. — Živahen sovražni topovski ogenj na raznih točkah, posebno med Mozo in Mozelo. Srdito obstreljevanje ozemlja pri Douaumontu brez pehotnih bojev.

Rusko bojišča. — Ruski napad v ozemlju Iluksta ponesrečil.

Na italijanskem in balkanskem bojišču nobenih posebnih dogodkov.

Razno. — Amerika-Nemčija.

Nemško uradno poročilo.

BERLIN, 5. (Kor.) Veliki glavni stan, 5. marca 1916.

Zapadno bojišče. — Proti večeru se je pričel živahen sovražni ogenj na raznih točkah fronte. Med Mozo in Mozelo je bila francoska artilijerija trajno delavna in je obstreljevala od časa do časa ozemlje Douaumonta s posebno srditostjo. Pehotni boji se niso vršili. — Da preprečimo nepotrebne izgube, smo včeraj pri gozdarstvu Thiaville severovzhodno Badonvillerja izpraznili dne 28. februarja Francozom odvzeti jarek vsled sovražnega srditega ognja.

Vzhodno bojišče. — V ozemlju Iluksta ruski napad v zvezi z razstrelbami vsled našega ognja ni mogel prodreti. Napadi sovražnih poizvedovalnih oddelkov na drugih točkah so bili odbiti.

Balkansko bojišče. — Nič novega.

Vrhovno armadno vodstvo.

Povratek vojne ladje »Moeve«.

BERLIN, 4. (Kor.) Uradno se razglaša: Vojna ladja »Moeve« je danes po večmesečnem uspešnem križarjenju priplula s 4 angleškimi častniki, 29 angleškimi mornarji in 166 mož posadke sovražnih parnikov kot ujetniki kakor tudi z enim miljonom mark v domače pristanišče. Ladja je zajela 13 angleških, eno francosko in eno belgijsko ladjo (skupaj 58.000 ton), jih večidel potopila, nekaj pa kot plen poslala v nevtralna pristanišča. »Moeve« je nadalje na več mestih sovražne obali položila mine, kojih žrtev je postala med drugimi angleška bojna ladja »Edvard VII.«

Amerika-Nemčija.

BERLIN, 5. (Kor.) Zastopnik Wolffovega urada v Washingtonu javlja: V zvezi z odstavitvijo resolucije Gore z dnevnega reda se je razvila v senatu ponovna živahna debata. Več senatorjev je poudarjalo, da zadeva z glasovanjem ni še popolnoma rešena. Ko je bil senator James predlagal, da naj se resolucija Gore in vsi eventualni predlogi odstavijo z dnevnega reda, je vložil Gore dodaten predlog k svoji resoluciji, s katerim naj se izrazi kot mnenje senata, da bi smrt ameriških državljanov na oboroženih trgovskih parnikih, ki bi bili potopljeni brez predidočega svarila, opravičila vojno. Nato je predlagal James, da naj se prvotna resolucija in eventualni predlogi odstranijo z dnevnega reda, razteza tudi na ta dodatni predlog. S tem bi bili senatorji primorani, da se v enem in istem glasovanju izrazijo istočasno o vprašanju svarila in o vprašanju, ali bi usmrtitev Amerikancev na neposvarjenih trgovskih ladjah opravičila vojno. Zato je Gore sam glasoval za odstavljenje z dnevnega reda, ker je bil proti svojemu lastnemu izpreminjevalnemu predlogu ter ga je bil vložil samo zato, da bi senat izrazil svoje mnenje o tem vprašanju. Več senatorjev je izjavilo, da je oblika dvojnega vprašanja kriva, da je tako izpadlo glasovanje, ker je le malo senatorjev hotelo glasovati o vprašanju upravičenosti vojne. — Po glasovanju je republikanski senator Mac Cumber predložil resolucijo, ki je stvarno soglašala z resolucijo, ki jo je bil pred kratkim predložil kot eventualen predlog k resoluciji Gore, in ki naj bi izrazila kot mnenje senata, da se morajo pravila mednarodnega prava prilagoditi novemu načinu vojevanja, in da se, dokler se vrše pogajanja z drugimi državami, Amerikanci prosijo, da ne spravljajo v nevarnost svojega življenja s potovanjem na oboroženih trgovskih parnikih. Ko je predlagal svojo resolucijo, je Mac Cumber ugovarjal proti temu, da bi se zaključila razprava. Republikanski senator Jones je konstatiral, da se je z odstavljenjem resolucije z dnevnega reda vprašanje prej zamotalo nego pa razjasnilo. Senator Borah je izjavil, da glasovanje kot izraz senatovega mnenja za predsednika Wilsona nima nobene vrednosti.

FRANKFURT OB MENU, 5. (Kor.) »Frankfurter Zeitung« poroča iz New-Yorka z dne 4. t. m.: Senator Gore je s svojo spretno parlamentarno taktiko spravil predsednika Wilsona v senatu ob zmago. Wilson je želel, da bi senat brez debate potrdil njegovo stališče, ker bi debata pokazala mnogo naziranj, ki ne soglašajo z Wilsonom, ter bi pred vsem dokazala, da postopanje predsednika ni logično in dosledno. Wilsonovi pristaši v parlamentu so zato predlagali, da se Gorova resolucija odstavi z dnevnega reda zbornice, predlog, ki po poslovniku ameriškega parlamenta onemogoča debato. Gore pa jih je prekanil, izpremenivši resolucijo tako, da je izrazila samo, da bi potovitev kakega parnika z ameriškimi potniki po nemškem podvodniku Združene države smatrale za vojni vzrok. Nato je 68 senatorjev glasovalo za to, da se predlog odstavi z dnevnega reda, kar je pomenjalo odklonitev, dočim jih je 14 glasovalo proti temu. Gore sam je glasoval za to, da se resolucija odstavi z dnevnega reda. More zato vsak čas predlagati, da se razpravlja o stvari. — Vsi popoldanski listi so mnenja, da se je Wilsonovo postopanje v podvodniškem vprašanju dejansko obsojalo, zlasti tudi zategadelj, ker se debata v senatu nadaljuje in torej predsednik ni dosegel cilja, da bi ustavil razpravo o tem vprašanju. — Moje lastno naziranje je, pravi korespondent lista, da bi bilo, dasi kongres ne želi nobenega preloma z Nemčijo, vendar-le brezmiselno zakrivati si resnico, da vsebuje položaj še zmerom mnogo elementov nevarnosti.

»Frankfurter Zeitung« pripominja k temu: To poročilo našega korespondenta potrjuje v bistvu v našem včerajšnjem večernem listu izraženo domnevanje, da ni mogoče, da bi pri včerajšnjem glasovanju v senatu glasom Reuterjevega urada šlo za kako veliko zmago predsednika Wilsona. Nikakor ni mogoče govoriti že vnaprej o nadaljnem razvoju. Vsekakor so doživeli vročekrvni anglofili v Washingtonu poraz, ki sili k zavlačitvi plesa.

LONDON, 4. (Kor.) Newyorški korespondent lista »Times« poroča o uspehu predsednika Wilsona v senatu sledeče: Čeprav položaj še ni popolnoma pojasnjen, se zamore vendar konstatirati, da je Wilson premagal najresnejšo krizo po izbruhu vojne. Da doseže ta uspeh, je moral poseči po drastičnih odredbah. Začetkom tedna se je razširjala vest, da je predsednik nekaterim voditeljem demokratičnih strank sporočil, da namerava ukreniti nekaj, za kar ni precedenčnega slučaja, namreč odložiti predsedstvo. Od tega trenutka se je vest uresničila. V demokratski stranki je nastala prava panika. Predsednik je bil opozorjen na to, da bi bilo njegov odstop ob vladajočih razmerah lahko smatrati kot prekršitev zvestobe, ker ni samo predsednik demokratične stranke, ampak cele dežele. Končno je izjavil Wilson, da pri bodočih volitvah ne bo nastopil kot kandidat demokratične stranke, ako bi kongres obsodil njegovo politiko proti Nemčiji.

Naše uradno poročilo.

DUNAJ, 5. (Kor.) Uradno se objavlja: 5. marca 1916, opoldne.

Položaj je povsod neizpremenjen.

Namestnik načelnika generalnega štaba: pl. Höfer, fml.

Poročilo Cadorne.

DUNAJ, 5. (Kor.) Iz vojnega poročevalskega stana se poroča: Poročilo Cadorne 3. februarja.

V visokem gorovju ne zadržuje delovanja naše artiljerije in patrulj niti mestoma nad 5 metrov visoki sneg niti številne lavine. Na goriški fronti je razvijala sovražna artiljerija živahno delovanje, a so se naši uspešno borili proti njej.

DUNAJ, 5. (Kor.) Poročilo Cadorne dne 2. marca.

Manjši sovražen napad pri Marter (Val Sugana) je bil odbit. Naša težka artiljerija je z uspehom obstreljevala železniško postajo Toblach. Na vsej soški fronti slabo vreme. V višjih pokrajinah sneg. Kljub temu so bile naše patrulje skrajno delavne. Čete so napredovale in nadlegovale sovražnika v njegovih strelskih jarkih s streljanjem s puškami in z ročnimi granatami. Artiljerija je zamogla obstreljevati važne objekte, med drugimi železniško postajo Sv. Lucije. Naša baterija, ki je bila drzno spravljena v neko ugodno postojanko, je nenadoma otvorila ogenj na sovražne barake in sovražna nastanišča za Podgoro, ki so bila uspešno obstreljevana.

S turških bojišč.

CARIGRAD, 5. (Kor.) Glavni stan poroča: Na raznih frontah nič bistvenih izprememb.

Domača vesti.

Včerajšnja prireditev v Narodnem domu se na mnogostransko izraženo željo — posebno, ker mnogi niso dobili prostora — ponovi jutri, pustni torek, ob 4. uri popoldne z istim sporedom.

Zavod sv. Nikolaja vabi svoje gojenke, članice in prijateljice, da sodelujejo pri pomožnem delu za preskrbo naših vojakov. Že od početka vojske se pod zavodovim nadzorstvom izdelujejo razne vojaške potrebščine. V to svrho sprejema zavod vse, kar se da vporabiti, zlasti pa odrezke, ostanke in krpe blaga. Gotovo ima marsikatera ženska doma kaj takih, za druge namene nevporabnih stvari. Prinesite jih v zavod, ul. Farneto 18. P. H.

Včerajšnja prireditev ženske podružnice družbe sv. Cirila in Metoda je privabila toliko občinstva v gledališčno dvorano, da je bila nabito polna in jih je še mnogo moralo oditi, ker niso dobili prostora. Spored so izvajali učenci Ciril-Metodovih šol z enakim velikim uspehom, kakor na sijajno uspeli proslavi cesarjeve 67letnice. — Večer se je otvoril z Adamičevim venčkom narodnih pesmi s spremljevanjem klavirja in harmonija. Učenci so izvajali z navdušenjem, ki je lastno Slovencu, kadar poje svoje narodne pesmi. Druga točka so bile slovenske koroške narodne pesmi, ki jih je harmoniziral O. Dev: A. Kam pa pobandraš ti bandručič moj? B. Tička je zaprta bva. C. Jaz mam konjiča belega. Ti mešani zbori so se peli pomnoženimi s pevci Matičnega zbora. To je bil prvi poizkus, kako bo donela slovenska narodna pesem, izvajana z otroškimi glasovi v skupnosti z izvežbanimi pevci. Poizkus se je imenitno posrečil in želeti je, da se to nadaljuje. Otroški sveži glasovi so se kaj lepo ujemali z onimi odraslih, bodi v intonaciji, ali prednašanjem. Prav srečno je bil izbran dramski prizor našega O. Zupančiča: Razgovor. Ganilo je občinstvo, ko je mali sinček tožil materi, da očeta ni toliko časa domov. Ta prizor je bil izveden s presenetljivo točnostjo, čustvenostjo in razumevanjem. Zopet so nastopili mladi pevci. Proizvajali so tri Adamičeve enoglasne zbore s spremljevanjem klavirja. Kdor pogleda v »Novih akordih« izšle zbore: »Zapihaj južec«, »Padajo snežinke«, »Molitev« in »Tepežno pesem« — vidi takoj, da so to moderne skladbe, ki zahtevajo od izvajalca veliko rutine, tehnike in izvežbanega glasu. Otroci so vse težkoče z neverjetno lahkoto obvladali, na čemer gre zasluga neumornemu studiju. Vodil je vse pevske točke g. Karel Mahkota. Njemu se ima ženska podružnica zahvaliti za ta lepi moralični uspeh. Sodelovala sta tudi pri harmoniju g. Ciril Petrovec in pri klavirju g. Avg. Waschte. Naša Utva je spisala nalašč za to priliko igro s petjem v dveh dejanjih: »Mlada prostovoljca«, kaj primerno za sedanje čase. Gospice učiteljice Ciril-Metodovih šol so z veliko vnemo naštudirale to ne lahko igro, katere vsebino smo že označili v našem listu. Vsi izvajalci so nastopali s točnostjo in sigurnostjo, da se je bilo tem otrokom čuditi. Igra je popolnoma uspela. Občinsvu se je na obrazih izražalo veselje, ko je videlo, kako se ta naša deca lepo razvija pod vodstvom svojih učiteljev in v naši narodni šoli. Tudi sinočni večer je pokazal, kako so se take prireditve priljubile našemu občinstvu in le želeti je, da se tako vzgojevalno delo nadaljuje tudi zato, ker se s tem vzdržuje in krepi toli potrebna zveza med šolo in domom. — Ciril-Metodovo učiteljstvo se pač dobro zaveda svoje naloge, da vzgaja poverjeno mu mladino z vso zavestjo svoje moralne odgovornosti.

Razne politične vesti.

Francoski armadni voditelji pred Verdunom. Danski list »Kjöbenhaven« opisuje obisk, ki ga je imel njegov korespondent v jeseni preteklega leta pri obeh poveljnikih francoske armade pri Verdunu, generalih Humbert in Herr. General Humbert je majhen, suh človek, vitke, inteligentne postave. Podoben je Japoncem, ima ostre živahne oči, ne govori dosti in je skrajno prijazen in prijeten človek. Pred vojno je bil v Maroku, kjer je imel ponovno priliko, da je pokazal svojo sposobnost. Pri bitki ob Marni je bil v centru in je pomagal zabiti klin v nemško fronto. On ni popularen v smislu kakor generala Manoury ali Maudhui; on je mož, ki izvršuje svojo dolžnost brez besedičenja. General Herr spominja nanj v toliko, da je istotako podoben ljudem z daljnega vztoka. Njegova polt je rmena, njegove oči imajo kalen izraz, kakor ga je opažati pri bolnih na jetrih. Herr je star vojak s popolnoma sivimi lasmi. Tekom razgovora je rekel general med drugim: »Po vojni ne bo nobenih trdnjav. Od Dünkirchna do Švice bomo napravili en sam ogromen strelski jarek z mnogimi strojnimi puškami, topovi in električnimi žičnimi ovirami. Že sedaj je mogoče iti pod zemljo od Švice do Severnega morja, toda po vojni bomo pomaknili jarek nekoliko dalje proti vzhodu.« Nato se je v navzočnosti obeh generalov razpravljalo o vprašanju, kako dolgo bo trajala še vojna. Dočim mislijo Nemci in Angleži še na dolgo vojno, vlada v francoski armadi optimizem. Oficirji so si bili na jasnem v tem, da ne bodo izvršili Francozi tekom zime nobenega važnejšega napada. Zima je bila veliko pripravljanje za pomladansko borbo, ki po njihovem mnenju kljub izkušnjam v Artois in Šampanji mora dovesti do predora sovražnih črt. Čez poletje, sta izjavila takrat generala, se bodo vršile bitke, kakršnih še ni nikdar videl svet in v jeseni bi se potem že lahko pričela mirovna pogajanja.

Govor rusofilskega Poljaka v dumi. Kakor smo čitali v »Neue Freie Presse« je javila petrograjska brzojavna agentura: »V seji dne 25. februarja je izjavil Garusjewicz v imenu poljskega naroda, da so se Poljaki takoj ob začetku vojne postavili v vrste tistih, ki se bore za neodvisnost naroda. To stališče so Poljaki obdržali vkljub vsem izpremembam vojne. To zvestobo dolgujejo Poljaki ne samo državni vezi, ki spaja Poljake z Rusijo, marveč temelji tudi na tradiciji poljske ideje in v zgodovinskem izkustvu. Medsebojno zaupanje med poljskim in ruskim narodom mora biti trden temelj in oporišče za neizcrpne moči vsega slovanskega naroda. Poljaki se vesele na izjavi ministra Sazonova, da poljska ozemlja ne smejo biti objekt izmene med Rusijo in njenimi nasprotniki. Poljaki vidijo v izjavah ministrskega predsednika Stürmerja obljubo, da dobi poljski narod pravico do uprave zemlje pod carjevim žezlom. Poljaki obžalujejo, da se Stürmer ni dotaknil vprašanja odprave vseh narodnih in verskih ograj med Poljaki in vso rusko državo. Mora se postaviti velika svobodna ideja organizacije slovanskega naroda v nasprotstvu z nemškim imperijalizmom in nasilnim režimom.« — G. Garusjewicz utegne biti Poljak po rojstvu, gotovo pa ni tolmač mišljenja ogromne večine poljskega naroda. Zgodovinska tradicija v razmerju med poljskim narodom in rusko državo je ravno nasprotna oni, kakor jo riše Garusjewicz. Mari niso vedno ravno najnavdušeneji slavofili vedno tožili radi sovražnega razmerja med Rusi in Poljaki, mari niso vedno obžalovali nemožnosti, da bi se to nasprotstvo poravnalo? A odločilno dejstvo, ki dokazuje, da rečeni Poljak ni govoril v imenu Poljakov, je, da sta gg. Sazonov in Stürmer odkrila svojo ljubezen do Poljakov šele sedaj, pod silo silnih vojnih dogodkov, dočim niso ruski državniki do te vojne poznale ne ljubezni, ne obzirnosti do narodnih in posebno tudi jezikovnih pravic Poljakov in tudi ne — bratskih simpatij med obema slovanskima narodoma. In to je na koncu konca priznal tudi Garusjewicz sam, ko je obžaloval, da g. Stürmer ni nič govoril o odpravi **ograj med Poljaki in rusko državo!** Torej so vendar ograje — torej je nasprotstvo — med Rusi in Poljaki.

Vprašanje vojaškega izčrpanja. Nizozemski »Militäre Spectator« objavlja zanimivo razmotrivanje, ali je mogoče izčrpati Nemčijo. List prinaša statistiko nemških vojaških rezerv in nemških izgub in prihaja do zaključka, da zamore Nemčija z istimi izgubami kakor dosedaj vztrajati še več let v vojni z enako armadno močjo. Istočasno pa izhaja iz tega da ni govora o vojaškem izčrpanju. Nasprotno, Nemčija je še silno močna in zamore nastopati še strategično-ofenzivno. Anglija na drugi strani mora varovati svoje ogrožene interese na vzhodu in pošiljati v to svrho velike mase na razna bojišča, s čemer pa je oškodovano glavno bojišče, na katerem mora priti do odločitve. Število angleških čet v Mezopotamiji se množi stalno, v Solunu se nahaja nad 250.000 Angležev in Francozov, dočim se ceni angleška sila v Egiptu na preko 400.000 mož. Radi vseh teh čet, odposlanih v varstvo posebnih angleških interesov, je zapadno bojišče, ki tako potrebuje rezerv, oslabljeno za 700.000 večinoma utrjenih in dobro izvežbanih mož. Francozi so imeli pri septemberski ofenzivi preteklega leta zelo težke izgube. Bolezni so zahtevale vsak dan na stotine žrtev. In kljub temu je morala Francija, ki je mobilizirala že vse, kar je mogla, prispevati še na Galipolskem polotoku in v Solunu, ako je hotela ostati še vnaprej pomorska velesila v Sredozemskem morju poleg Anglije. Tudi v Dardanelah in v Macedoniji je bilo na tisoče človeških žrtev. Ker Francija ne more dati več čet, je postalo to pomanjkanje tako občutno, da so Angleži morali uvesti vojaško obveznost, ker prostovoljno priglašanje ni imelo zadostnega uspeha. Od Italije nikakor ni pričakovati, da bi za kako skupno akcijo v svrho izsiljenja odločitve priskočila na pomoč z znatnejšo armadno silo. Preostaja torej le Rusija, ki je s svojim neizčrpnim človeškim materijalom vsekakor zmožna še za krepke napore. Vojaški kritik prihaja do zaključka, da na obeh straneh ni mogoče govoriti o kakem vojaškem izčrpanju. Četverosporazum se torej moti, ako misli, da pomeni premor v vojnih operacijah znamenje vojaškega izčrpanja Nemčije. Odmor v operacijah je nasprotno pripisovati dejstvu, da se pripravlja Nemčija na močno, v vseh podrobnostih pripravljeno veliko ofenzivo.

Včerajšnja javna prireditev na korist CMD se v celem obsegu ponovi jutri, na pustni torek, ob 5 pop. v Narodnem domu v Trstu.

Nemci o ofenzivnem delovanju naše mornarice.

Poročevalec »Berl. Tageblatta« javlja iz Reke 27. februarja:

Avstro - Ogrska mornarica izvršuje tačas trojno nalogo: Brani naše obali proti pomorskim silam treh sovražnikov, obnavlja istočasno s polnim uspehom in tradicijonelnim ofenzivnim duhom, ki jo preveva, svoje napade na italijansko obalo ter se udeležuje albanskih akcij. Vse to izvršuje s plemenito molčečnostjo. Le tu in tam objavi mornariško poveljstvo poročilo o tej ali oni akciji, in to je potem tudi vse, kar izvemo o delovanju naše mornarice. Po prvem tednu mojega bivanja pri c. in kr. mornarici morem ugotoviti dejstvo, da je neumorna delavnost njena najodličnejša čednost. V velikih potezah hočem poizkusiti v naslednjem, da zberem in podam dogodke v mesecu februarju.

Na vodi in v zraku je dosegla mornarica enako velike uspehe, ne glede na delavnost, ki se razvija v svrho nemotenega razvoja najpotrebnejših transportov in neobhodnega prometa. 4. februarja je poročalo mornariško poveljstvo, da je prejšnji dan skupina križark obstreljevala italijansko vzhodno obal. 2. februarja je bila odplula skupina križark iz enega naših brodovnih opirališč. Torpedovke, katerih sijajno porabnost je ta vojna že sto- in stokrat dokazala, so bile odplule že preje, da iščejo mine in izvrše potrebno poizvedovanje. Ob sovražni obali se je gibala skupina križark z veliko gotovostjo. Smotrovitejše bi ne mogla operirati niti v lastnih vodah. Ob tri četrt na 7. uro zjutraj so začele njene enote streljati. 1800 m pred San Vitom so obstreljevale kolodvor, sosedna skladišča in tovarne, kakor tudi na tirih stoječe mnogoštevilne železniške vozove. Skladišča so streli užgali. Plameni so švigali na vse strani. Celo ozemlje se je zdelo kakor eno samo ognjeno morje. Po San Vitu je prišel na vrsto ortonski kolodvor. Vodni stolp in kolodvorska skladišča so dobila vsak po en strel v polno. V ortonski luki so naši opazili ponton. Ena naših križark drzno zapluje v luko in z nekaj streli potopi ponton. Čez reko Ariello vodita dva mostova, eden za vozove in pešce, drugi za železnico. Železniški most je 60 m dolg in 8 m širok. En sam 24 cm izstrelek, ki je zadel srednji mostni lok, je izpremenil cel most v razvalino. Most se je zrušil. Raztrgane tračnice strče s svojih kobil gole v zrak. Skupna škoda, ki jo je povzročila ta akcija, znaša na milijone. Ponoči ob pol 1. uri je priplula skupina križark po uspešno izvršeni akciji nazaj v svoje brodovno opirališče.

Nekaj dni pozneje so se zapletle ena križarka in nekaj torpedovk v boj s sovražnimi enotami. Izborno so se odlikovale in se vrnile nepoškodovane. Istočasno s to akcijo naših križark in dočim je naša mornarica neovirano razvijala naš obalni promet, je junaško in z enakim uspehom delovalo mornarici dodeljeno pomorsko zračno brodovje, ki razvija sedaj v zvezi z albanskimi dogodki povečano delavnost proti Draču in Valoni, in sicer ob ogromnih težavah. Le z izrazi največjega občudovanja se more govoriti o teh akcijah pomorskega zračnega brodovja. Delo naših mornariških letalcev je sedaj izredno važno. Oni pazijo na dogodke na albanski obali, motijo italijanske akcije, opazujejo odvažanje Srbov iz draškega šotorišča in veliki promet, ki se vrši sedaj med Dračem in Valono in posebno med Valono in Krfom. Od 1. februarja so naperili naši hidroplani štiri napade na Drač in Valono. Ta akcija se je začela 1. februrja z velikim napadom. V dveh skupinah je napadlo sedem mornariških letal istočasno. 2. februarja se je vršil napad treh mornariških letal na Valono. Ob tej priliki se je dogodil znameniti bravurni čin ladijskega poročnika Konjovića, ki je rešil posadko na morju ležečega letala. 8. februarja je poletelo celo brodovje hidroplanov, sestoječe iz sedmih enot, proti Draču. Istotako proti Draču je bil naperjen napad treh mornariških letal dne 14. februarja. Ob tej priliki se je moglo natačno ustanoviti, da so Srbi izpraznili šotorišče pri Draču ter so jih vozili pod varstvom italijanskih vojnih ladij na transportnih parnikih v Valono.

Hitro izpraznitev Drača so nedvomno v veliki meri sopovzročili zračni napadi, o katerih učinku so na razpolago zanimivi podatki. Ob neki priliki se je opazovalo, da je ena sama bomba uničila signalno postajo, ubila 23 srbskih vojakov in ranila 30. V Draču in Valoni sprejemajo obrežne baterije in ladijski topovi naše letalce z ljutim ognjem. Povodom nekega nedavnega napada se je vrnilo eno naših mornariških letal z 12, drugo pa s 6 zadetki nazaj, toda izvzemši en edini hidroplan, ki je bil uničen ob znamenitem slučaju dne 2. februarja, so ostala vsa naša mornariška letala delozmožna. V Valoni so se opazila italijanska mornariška letala. Dvignila so se ob vsaki posamezni priliki, toda v boj se niso spuščala — najbrže radi spomina na usodo »Città di Ferrara«.

Vojne zvijače.

V sedanji vojni se v veliki meri uporabljajo razne vojne zvijače, ki naj bi pripomogle do boljšega spoznanja sovražnikovih postojank in njegove moči. Kakor izjavljajo različni vojni poročevalci, gre glede vojnih zvijač prvenstvo Rusom, vendar pa tudi naše vojaštvo ne zaostaja daleč za njimi, kakor je razvidno iz poročil raznih vojnih poročevalcev in tudi pripovedovanja našega vojaštva samega. V naslednjem naj navedemo nekoliko primerov takih zvijačnih činov in sicer iz začetnih časov vojne, o katerih se more pač govoriti sedaj, ne da bi se izdajala kaka za potek sedanjih vojnih dogodkov tudi le količkaj pomembna stvar.

Rusi so že v mirnem času uporabljali razne zvijače in ena teh je bila, da so izdajali krive mobilizacijske predpise in jih potem na ta ali oni način spravljali v roke svojim bodočim sovražnikom. Na bojišču pa je sledila zvijača za zvijačo.

V Poljesju postojanke niso tesno zvezane med seboj, ker je kaj takega nemogoče v tem močvirnem ozemlju. Vojaštvo bi moralo marsikje stati do pasu v močvirju in tega ne bi vzdržal nihče, niti prijatelj niti sovražnik. Vendar pa morejo krožiti po tem močvirju vojaške patrulje, posebno če jih vodi kak domačin, ki pozna tla. Tako morejo potem patrulje opravljati svojo službo, ne da bi bile ravno premočene do vratu, in opravljajo jo prav pridno, naše in ruske. Nekega dne pa je neka naša patrulja naletela na dva nemška vojaka, ki sta vodila s seboj ruskega ujetnika. Patrulja je ustavila Nemca — previdnost je namreč posebno v vojni zelo lepa čednost — toda Nemca in Rus so naenkrat izginili za drevjem in začeli streljati na našo patruljo. Končno so se vsi trije morali vdati. Bili so preoblečeni Rusi. Taka zvijača seveda ni dovoljena.

Rusi so dolgo časa uporabljali nemška in ogrska povelja, da bi premotili naše. Če so se pomoči približali našim postojankam, so začeli klicati: »Ne streljajte.... smo naši!« Navadno so tudi s piščalkami dajali znamenje, da naj se ustavi streljanje.

Bilo je 1. novembra leta 1914., ob Opatovki, severno Sandomierza. Levi bok nekega našega poljskega topniškega polka ni bil zavarovan. Bilo je nekako ob 5 popoldne in se je že zmračilo. Kar se je začulo povelje: »Pripeljite proce (sprednje preme topniških vozov)!« Kakor se je izkazalo pozneje, je zaklical to neki Kozak. Proce so pripeljali, za njimi pa so prišli — Kozaki, katerim se je tako posrečilo vdreti v baterije in ujeti enega častnika.

V Karpatih se je zgodilo, da je neka saperska stotnija pričakovala nadomestnega moštva. Rusi so na kak način morali izvedeti za to. Nadomestno moštvo je prišlo, a bili so — Rusi, preoblečeni kot naši saperji. Delali so eno uro na utrjevalnih delih, a potem je zvijača prišla na dan.

Na nekem drugem kraju, tudi v Karpatih, je sovražnik naskočil ob 11 dopoldne in naskok je razpadel v našem ognju tik pred našimi jarki. Brezštevilno mrtvecev je ležalo v ovirah. Znočilo se je. Tedaj pa je opazila straža, da so se nekateri dozdevno mrtvi Rusi začeli gibati in prerezavati žico. Od 11 dopoldne pa do noči so ležali kot mrtvi, da bi ponoči razrezali žične ovire.

Tekom prvega obleganja Przemysla je neki ruski topničar prebil bogve koliko dni v neki lipi, ki je stala v bližini našega zunanjega utrdbenega pasu in je skozi luknjico v deblu opazoval učinke ruskih granat v utrdbah. Moral se je pač prej tedne in tedne, noč za nočjo plaziti od ruskih črt do lipe, da je izdolbel drevo v ta namen. Ta drzni človek je sporočal svoja opazovanja ruski artileriji telefonično. Zvijača se je odkrila šele tedaj, ko je naša armada, ki je prišla na pomoč Przemyslu porinila Ruse izpred trdnjave. Naši so posekali drevo in so ga hoteli shraniti za spomin; izginilo je najbrž tekom druzega obleganja.

Neki drug Rus, podčastnik, se je dal privezati v gostem vejevju nekega drevesa pred našimi kritji in je odtod streljal na naše ljudi. V krušnjaku je imel patrone in mesne konserve. Trajalo je dva dni, preden so ga našli.

V Przemyslu, in sicer pozneje, so naši v neki decemberski noči pred utrdbami skrivaj postavili velikanski transparent, na katerem je bila naslikana v pravoslavnem slogu Mati božja z Jezuščkom, in so, ko se je bližal ruski naskok, razsvetlili transparent z žarometom. Čudodelna przemyslska Mati božja je bila znana Rusom že iz mirnih časov in lahko si je predstavljati strah preprostih ruskih vojakov, ko se jim je prikazala tako kar naenkrat ponoči. Vest o tem čudežu se je raznašala dalje in dalje. Iz zaseženih vojaških pisem so izvedeli naši, kako silno je ta prikazen vplivala na Ruse. Več mesecev pozneje je neki ruski vojak trepetaje groze pripovedoval v Rzeszowem o »močni Materi božji«, ki varuje Przemysl in je zapovedala ruskim naskakujočim kolonam, naj se ustavijo.

Posadka nekega przemyslskega forta je iz hlodov in starih koles zgradila navidezno baterijo z okopom. Da bi bila stvar še popolnejša, so postavili tjakaj tudi slamnatega moža kot poveljnika, ki so ga na nekakih saneh vlekli semtertja. Tupatam si je možic tudi daljnogled nastavil pred oči. Rusi so divje obstreljevali to navidezno baterijo.

Neki štabni častnik, ki se je udeleževal v začetku vojne bojev na levem bregu Visle, je pripovedoval, kako so njegovi črnovojniki naleteli na Kozake: Kozaki so v brezkončnih tropah prihajali od desne in so izginili v nekem gozdu. Nekaj ur pozneje so prišli iz gozda peš v dveh napadalnih kolonah. Med kolonama je bila široka vrzel, v vrzeli pa kakih deset ali dvanajst oseb. Iz gozda so neprestano v najhujšem diru prihajali jezdeci, se ustavljali pred onimi osebami v sredini, pozdravljali, dozdevno nekaj javljali in potem zopet odjahali v skoku v oni gozd. Aha, torej štab! Črnovojnikom ni bilo niti treba zapovedovati: vse je streljalo na štab. Našemu polkovniku pa se je stvar le zdela sumljiva. Štab se ni premikal. Tudi to so bili slamnati možici. Kozaki so jih postavili tjakaj in se potem spretno splazili od njih.

Take zvijače, da se odvrne sovražni ogenj od pravih čet, so se torej v začetku vojne uspešno uporabljale na obeh straneh; dandanes, ko imate obe strani enake izkušnje, so seveda brez učinka.

Neka naša skupina se je ob času prve bitke pri Krasniku borila ob Visli sami. Tamkaj, pri Jožefovem, so imeli Rusi zelo spretno zakrinkane jarke. Ni jih bilo mogoče najti. Zato so naši nekega večera napravili ob Visli grmado in so postavili okoli nje deske. V temi so zažgali grmado in Rusi so začeli od vseh strani obstreljevati te lepe cilje — deske. Iz vseh jarkov so se posvetili streli in tako našim ni bilo več treba iskati jarkov.

Nekaj večerov pozneje so spustili naši v vodo čolne, v katerih so bile vreče s krompirjem. Rusi so mislili, da hočejo naši čez reko in so streljali, kar so mogli. Tako so izdali svoje postojanke tudi na tem mestu.

Naši črnovojniki tedaj še niso poznali vojne z zakopi in so le nespretno znali uporabljati lopato ter niso znali dovolj ceniti vrednost kritja. Toda že 5. septembra, v poštenem ruskem šrapnelskem dežju, so se vkopali globoko in potem vedno globlje. Naučili so se, kako je treba zakrinkati postojanke, in sedaj so Rusi zaman iskali naše jarke. Užigali so ognje na obrežju — naši so pa poznali to stvar in se niso genili. Prav tako tudi niso izdali nič čolni z vrečami. Nato so pa Rusi storili nekaj, kar si je mogoče izmisliti samo v njihovi armadi in v nobeni drugi. V temi je namreč prišel oddelek ruskih vojakov do vzhodnega brega reke in tamkaj so ga, kar se je videlo čisto razločno, z za njim postavljeno strojno puško prisilili, da je vstopil v čoln. Preden so še spoznali naši črnovojniki, za kaj gre, so Rusi že veslali čez reko proti našim. Naši so seveda streljali nanje. Imeli so velike izgube. Kar jih je ostalo živih, so dvignili roke in so se dali ujeti. Povedali so potem, da se je vse to zgodilo le za to, da bi ruski poveljnik mogel pregledati našo moč in razpredelbo.

Posebno iznajdljiv v zvijačah je bil orožniški polkovnik Fischer, poveljnik v Bukovini, ki je s peščico ljudi branil deželo. Prodiranje Rusov je večkrat ustavil s strelskimi jarki, v katerih je par dečkov streljalo s pištolami. Kmetski možnarji so mu rabili za artiljerijo, vozovi za gnoj pa za municijske vozove. Stotnik Kellner je nekega dne zbral prebivalstvo treh vasi in ga je porazmestil v varni razdalji od ruskih topov. Sam je igral pruskega generalštabnega častnika. Rusi so mislili, da imajo pred seboj tri nemške brigade, in so se umeknili brez boja. Neki drug poveljnik pa je rusko špijonažo uporabil v svojo korist. Braniti je moral dolgo fronto, a ni imel dovolj ljudi. Zato je dal po zanesljivih svojih ljudeh na nekem velikanskem travniku tupatam pokopati razne zabojčke in prepresti travnik z žicami. Vse je bilo prepričano, da je travnik miniran. Po svojih špijonih so izvedeli to tudi Rusi in niso dotlej več prestopili tega travnika. Tako je naš poveljnik svoje moštvo lahko porabil drugje.

Carmen Sylva.

V viharnih časih, ki so tudi kraljevino Romunsko postavili pred prag usodnih odločitev, je zatisnila svoje oči za vedno kraljica-vdova Elizabeta — pesnica in pisateljica Carmen Sylva. Umrla je v visoki starosti in malone slepa. Pokojna kraljica je bila teta sedanjega kralja Ferdinanda Romunskega in prvega kneza albanskega, Wieda.

Pokojnica je bila rojena princeza Elizabeta Otilija Lujiza Wied-Neuwiedska in rodila se je v dvorcu Mourepos pri Neuwredu dne 29. decembra 1843. Bila je hči princa Hermana Wied-Neuwiedskega. Dne 15. novembra 1869. se je poročila s princem Karolom Hohenzollern-Sigmaringen, poznejim **prvim romunskim kraljem Karolom I.**

Že zarano je stopila v književno areno ter se je pojavila kot kaj plodna pesnica in pisateljica novel in romanov v nemškem jeziku. Le eno zbirko romanov je izdala v romunskem jeziku po narodnih pesmih romunskih. Tudi te pesmi so prevedene na nemški jezik po njeni sotrudnici, gospici Mite Kremnitz. Pred balkansko vojno je pokojna kraljica započela celo akcijo pri balkanskih vladarjih za nabiranje narodnega blaga na področju domače industrije in narodnega pesništva. S kraljem Nikolo I. črnogorskim se je hotela postaviti na čelo akciji v tej smeri, pak izdati najprej umetniško-književni almanah, pri katerem naj bi sodelovali vsi balkanski predstavitelji obeh kulturnih področij. Stvar se je razbila na tem, ker je bila zasnovana na preveč široki podlagi. Na polju podpiranja narodne industrije si je pridobila pokojnica posebnih zaslug.

Nje dvorec v Sinaji, je sezidan po romunskih arhitektonskih narodnih motivih, a v notranjem je urejen deloma po starih, deloma po podobnih uzorih, izdelanih po novih urejenjih romunske narodne industrije. Rada je podpirala tekstilno industrijo, koje izdelki so se v svetu radi kupovali. Kot nemška pesnica je zanesla kot liričarka neko težko sentimentalnost v poezijo, često pod utisom romunske narodne pesmi. Morda je v njenem pesniškem temperamentu prihajala do izraza tudi slovanska kri, kaji hiša Wied je ena starih slovanskih, toda ponemčenih kneževskih rodbin, kakor so tudi hiše Hohenzollern in Vetin.

V Romunski je pokojnica podpirala književnost, umetnost in literaturo, kakor malokateri vladar na Balkanu. Hotela je, da si Romunsko pridobi nekako posebno mesto med balkanskimi državami v pogledu kulture. V politiko se ni vmešavala, marveč se je najbolj bavila s tem, da se med ženskami povzdigne misel za dom, gospodinjstvo, deco in rodbino ter da se povzdigne tudi inteligenčni nivo romunske žene. Mnoga gospodarska združenja na Romunskem imajo nje vplivanju in njeni agilnosti zahvaliti svoj postanek in svoje uspešno delovanje. Četudi ni bila rodom Romunka, se jej imajo Romuni mnogo zahvaliti na kulturnem polju. Zanimala se je tudi za hrvatsko narodno tekstilno industrijo.

Zlato in nevtralne države.

Sedanja vojna je ustvarila v nevtralnih evropskih državah zelo zanimivo stanje. Tako na primer Švedska — ne mara več zlata. Ona noče več, da bi se ji blago, ki ga izvaža, plačalo kakor dosedaj z zlatom, ampak hoče izmenjati svoje blago z drugim blagom. Tako je sedanje vojno stanje zopet oživilo običaje, ki so vladali pred več tisoč leti in ki so se ohranili dosedaj le še pri kulturno popolnoma zaostalih narodih. Vojni položaj razkriva veliko resnico stare grške pravljice o kralju Midasu. Kralj Midas, tako nam namreč pripoveduje grška zgodovina, si je v svoji pohlepnosti po zlatu želel, da bi vse, česar bi se dotaknil, postalo zlato. In ta želja se mu je izpolnila, a Midas je spoznal prepozno, da je bila blazna, naravnost grozna želja, ki jo je izrazil. Jed in pijača, obleka in pohištvo, kratkomalo vse, česar se je dotaknil, se je izpremenilo v zlato in stari skopuh je moral vsled tega umreti mučne smrti. Nehote se moramo spominjati te stare pravljice, ako zasledujemo, s kakimi napori se skuša švedska državna banka otresti iz tujine v deželo prihajajočega bogatega zlata. Banka je zaprosila namreč švedsko vlado za zakonita določila, ki naj bi jo oprostila obveznosti, da mora kupiti ponudeno ji zlato. In res je švedski državni zbor sprejel tozadevno zakon, ki je provizorično veljaven od 9. februarja do 31. julija. Švedska državna banka je torej upravičena, da zavrača zlato kot plačilno sredstvo. Kdor bi morda pred vojno opozarjal mogoče na take možnosti, tega bi gotovo zasramoval ves svet.

To stanje na Švedskem je zanimivo posebno v dvojnem oziru. Na eni strani dokazuje jasno nevzdržnost velekapitalističnega gospodarskega sistema, na drugi pa dejstvo, da zamore tudi zlato, ki je sicer mednarodna vrednostna mera, izgubiti svojo vrednost. Stvari so pač take, da se v slučaju, ako napreduje pridobavanje zlata sorazmerno z razširjevanjem splošne produkcije, drže tudi cene blaga na določeni višini; ako pa pridobivanje zlata presega pravo razmerje s splošno produkcijo, potem rastejo tudi cene in narobe: ako primanjkuje zlata, cene padajo. Zlato je torej le vrednostna mera in nič več in nima samoposebi nobene vporabne vrednosti. Človeštvo bi moralo pomreti lakote in žeje kakor kralj Midas, ako bi eksistiralo samo zlato. Na vsak način postajajo gospodarske težkoče tem večje, čim bolj raste masa zlata nad normalo. Ako kaka država stalno izvaža blago in dobiva zanj vedno le zlato, mora postajati vedno ubožnejša in cene dosežejo naravnost nepričakovane višine.

Švedska je prispela torej sedaj do te točke, ko se čuti prisiljeno, da zavira dotok zlata iz tujine, ker hoče mesto zlata izmenjavati svoje blago proti blagu. Seveda mora biti v svrho pokritja kreditnih sredstev vedno gotova množina zlata v kleteh bank in Švedska je tozadevno sedaj tudi bogato založena. Toda ravno sedaj se pripravljajo vojskujoče se države, da še bolj poplavijo z zlatom Švedsko in druge nevtralne države. Denarni kurzi prvih padajo stalno — v skandinavskih deželah sta padla angleški in nemški denar v vrednosti tako močno, kakor sploh še nikdar poprej. In ravno ta nizki kurz povzroča večji del veliko draginjo v vojskujočih se državah. Zakonita maksimalna cena, ki stoji pod inozemsko ceno, za blago, ki ga je treba uvažati, ni preveč možna, ali pa se s tem le ovira dovoz, ako ne plača diferenco med maksimalno in inozemsko ceno država sama ali pa občine. Torej ne preostaja drugo sredstvo, kakor poganjati denarni kurz v višino, bodisi z izvozom blaga, kar je vojskujočim se državam v obsegu kakor pred vojno nemogoče, ali pa z izvozom zlata.

Spočetka so bile nevtralne države seveda še vesele, da je prišlo kolikor mogoče zlata v deželo; potrebe po zlatu so bile namreč izredno velike. Toda sedaj so pričele, kakor pravljični zlatohlepni grški kralj, že čutiti breme zlata. Zlato se v kleteh bank vsak dan bolj kopiči — zaloga zlata danske narodne banke je narastla n. pr. v zadnjem letu za 50 milijonov, zaloga zlata Nizozemske od 160 na 500 milijonov — a istočasno naraščajo cene živil in vseh drugih potrebščin že naravnost neznosno. Silna draginja, ki vlada v vojskujočih se državah vsled padanja denarnega kurza, ogroža sedaj z mogočnim dotokom zlata tudi nevtralne države. In to je ravno ono, česar se hoče rešiti Švedska.

Artiljerija v sedanji vojni.

Konstrukteur slovitih nemških 42cm topov, prof. Friderik Rausenberger, se mudi sedaj v Sofiji. Tam je imel zastopnik »Berliner Tageblatta« žnjim razgovor, iz katerega posnemamo sledeče:

Naši artiljeristični uspehi, je rekel prof. Rausenberger, so večjidel sad naših težkih topov in v tem orožju nadkriljujemo brezpogojno vse naše nasprotnike. Lahki poljski topovi so stopili v tej vojni razmeroma v ozadje. Moje mnenje je tudi, da bo pomen teh lahkih poljskih topov v očigled težkim topovom vedno manjši, kajti naopični cilj je v moderni vojni skoro popolnoma izginil, čeprav je treba pozicijsko vojno v oni obliki, kakršno je opažati na francoskem bojišču, vsekakor smatrati za abnormalnost. Vertikalni cilj je dandanes razmeroma redek pojav. Horizontalne linije strelskih jarkov, kakršne eksistirajo danes, je pa mogoče uničiti le z ognjem težkih topov. Morda pa bo, je vprašal korespondent, zamogla tehnika obrambe enakomerno napredovati s tehniko napada? Prof. Rausenberger je nato odgovoril: Topničar je vendar v vporabljanju svojega orožja manj oviran kakor pa infanterist pri gradnjah strelskih jarkov. Vsled potrebe, da se v danem trenutku odbije naskok na sovražnika, so varstvu pehotnih postojank v globokih streskih jarkih in nastaniščih postavljene gotove meje. Artljerija pa nasprotno še niti oddaleč ni dosegla svoje razvojne možnosti, niti v učinku niti dalekonosnosti topov. Topovi bodočnosti ne bodo uničili samo močnejših kritij kakor sedanji topovi, ampak bodo tudi streljali še na veliko večje razdalje. Moderna artiljerija je razbila tudi blesteči morski oklop Anglije, stoletja stari ponosni nasip njene sigurnosti pred vsakim napadom s kontinenta.

Prof. Rausenberger stoji na stališču, da se trdnjave kakor Lüttich in Antwerpen ne bodo nikdar več dvignile. Sicer se bodo tudi v bodoče utrjevale meje in posebno važne točke, toda trdnjave z utrdbenimi pasovi, kakor so bile dosedaj, je moderna artiljerija pometla.

O municijskem vprašanju se je izrazil prof. Rausenberger sledeče: Nemčija izdeluje danes projektile ne samo v poljubni množini, ampak tudi prvovrstne kakovosti. To seveda ni bilo vedno. Izdelovanje municije zahteva posebne stroje in obrati, ki so se preuredili v izdelovalnice municije, so si morali take stroje šele nabaviti. Tako je bilo treba začetkom vojne del krogelj vlivati, dočim se municija sedaj skoro izključno stiska in kakovosti sploh ni mogoče prekositi. O izdelovanju municije s sovražne strani se je profesor izrazil sledeče: Čisto jasno je, da so Angleži pri bogatih pomožnih virih, ki so jim na razpolago, dosegli zelo znatne uspehe pri povzdigi izdelovanja municije. Tudi produkcije Rusije nikakor ni podcenjevati. Jaz poznam iz lastne izkušnje jako dobro Putilove orožarne in lahko presodim, koliko zamorejo Rusi producirati. In čeprav municija, kolikor jo izdela Rusija sama, niti oddaleč ne more pokriti potrebščin moderne vojne, vendar Rusi nikakor še niso izstrelili zadnjega strela, kakor se sedaj često misli. Končno se je tudi kakovost ameriške municije, ki je bila spočetka jako slaba, v zadnjem času bistveno izboljšala; toda merodajno in odločilno pa je, da v izdelovanju municije nadkriljujemo vse naše nasprotnike, tako da se zamoremo z mirno vestjo spustiti v tekmovanje v izdelovanju municije s sovražniki.

:: MALI OGLASI ::

se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša pristojbina znaša 40 stotink.

Zmožna in pridna strojarska delavca sprejme v trajno delo Anton Lokar v Ajdovščini. 112

Kupujem žaklje vsake vrste. Jakob Margon- ul. Solitario št. 21 (pri mestni bolnišnici) 23

Soba meblirana z dvema posteljama, na željo tudi hrana, odda se družini ali dvema mladeničema. Commerciale 9, mezanin. 300

Kupujem žaklje vsake vrste po najvišjih cenah. J. Stebel Trst, ul. Torrente 36. 105

Na debelo samo za preprodajalce. Nogavice, sukanec, pipe, milo, gumijeve podpetnike, razni gumbi, denarnice, mazilo za čevlje, električne svetiljke, baterije, pisemski papir, kopirni svinčniki, zaponke, prstani rdečega križa, krema za brado, žlice, razna rezila, robci, mrežice za brke, pletenine, srajce, spodnje hlače, ogledala, ustnike, razne glavnike, zaponke „Patent Knopfe" in drugo prodaja JAKOB LEVI, ulica S. Nicolo štev. 19. 62

Zlatarnica MICHELE NORSA, Trst, Corso št. 37. Kupuje, prodaja ter izmenjava zlato, srebro, platin in briljante po najvišjih cenah. 68

Fotograf Anton Jerkič posluje zopet v svojem stanovanju v Trstu, Via delle Poste štev. 10. 246

JOSIP STRUCKEL
Trst, vogal Via Maria Teresa-S. Caterina
Nov prihod volnenega blaga za moške, in ženske, zefir, batist in perljiva svila za jopice. — Svilenina in okraski zadnje novosti, velik izbor izgotovljenega perila in na metre, spodnje srajce moderci. Vezenine in drobnarije, preproge zavese, trliž po izjemno nizkih cenah.

Zastavljene
dragulje, zlato in srebro rešim brezplačno in plačam za iste najvišje cene. Kupujem zastavne listke novega perila in blaga ter plačam za 13 umetnih zobov s platinom 10 K. Ulica Barriera vecchia št. 17, drugo nad. stropje. Vsak dan od 9—12 in od 3—5.

Umetni zobje
z in brez čeljusti, zlate krone in obrobki
VILJEM TUSCHER
konces. zobotehnik
TRST, ul. Caserma št. 13, II. n.
Ordinira od 9 zjutraj do 6 zvečer.

Dr. HORVATH
TRST, Via Carintia 39
Specijalist za KOŽNE in SPOLNE BOLEZNI
ŠIBKOST in NERVOZNOST
za BOLEZNI v NOGAH in SKLEPIH.
Sprejema od 10-1 pop. in 4-7 zveče
ob nedeljah od 10-1.

Zaloga dalmatinskega vina
lastnega pridelka iz Jesenic pri Omišu
Filip Ivanišević
ulica Carintia št. 18, Telefon 14-05
Prodaja na drobno in na debelo.
Gostilna-Buffet v ul. Nuova št. 9, v kateri toči svoja vina prve vrste.

Dnevnik „Edinost" v Trstu
je izdal in založil naslednje knjige
1. »VOHUN«. Spisal J. F. Cooper. — Cena K 1.60.
2. »TRI POVESTI GROFA LEVA TOLSTEGA«. — Cena 80 vin.
3. »KAZAKI«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Josip Knaflič. — Cena K 1.60.
4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Sjergjevič Turgjenjev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.
5. »POLJUB«. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světla. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.
6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KATOL. JUGOSLOVANIH«. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstvu.) — Cena 80 vin.
7. »IGRALEC«. Roman iz spominov mladeniča. Ruski spisal F. M. Dostojevskij. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.
8. »JURKICA AGIČEVA«. Spisal Ksaver Šandor - Gjalski. Prevel F. Orel. Cena K 2.
9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomić. Poslovenil Štefan Klavš. Cena K 1.60.
10. »JUG«. Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. Cena K 3.
11. »VITEZ IZ RDEČE HIŠE«. (Le Chevalier de Mais'm rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. — Cena K 2.50.

TISKARNA EDINOST
Telef. 11-57 **TRST** Telef. 11-57
ul. sv. Frančiška As. 20
Izvršuje tiskarska dela v najmodernejšem slogu, bodisi v preprostem ali večbarvnem tisku in po zmernih cenah. - Vizitnice, vabila, memorandum, zavitke, dopisnice okrožnice, pismeni papir, trgovske cenike itd. P. n. naročnikom ugodi z izvršenjem naročila ::: v najkrajšem času :::